

Szita István műveinek megvásárlása Evangélikus Országos Múzeum | A2017/N5834

Szakmai beszámoló

Az Evangélikus Országos Múzeum a tavalyi integráció következményeképpen az Evangélikus Országos Gyűjtemény részeként működő, országos gyűjtőkörű múzeum. Megalapításakor (1973) elsősorban az volt a cél, hogy az evangélikus kultúrkincs (benne írott és tárgyi emlékek) minél szélesebb körű gyűjtésére és feldolgozására, bemutatására törekedjék.

A múzeum 2007 óta rendez kortárs művészeti kiállításokat (Polgár Rózsa, Karátson Gábor, Konok Tamás). 2010 és 2013 között egy vidéki gyülekezet oltárkép-pályázatának kiírásában és lebonyolításában vettek részt. 2013-ban, amely az evangélikus egyházban a reformáció jubileumára készülő tematikus évek között a Reformáció és tolerancia címet viselte, nyílt képzőművészeti pályázatot írtak ki az adott témában. A beérkezett közel száz alkotásból felkért zsűri válogatta ki a díjazottakat és azt a negyven művet, amely a kiállításon szerepelt. Néhányat ezek közül a múzeum meg is vásárolt.

A kortárs gyűjtemény megalapítása gyakorlatilag megtörtént. Az elmúlt néhány évben saját forrásból, egyházi támogatásból, a MEE Reformációi emlékbizottsága és az NKA segítségével gyarapították a gyűjteményt. Néhány alkotó a teljesség igénye nélkül: Konok Tamás, Somogyi Győző, Polgár Rózsa, Sinkó István, Schéner Mihály, Kelemen Katalin, Lovas Ilona, Kondor Attila. A válogatás szempontjai az EOM-ban rendezett kiállítás, személyes evangélikus háttér, szakrális tartalom vagy a Credo c. evangélikus folyóiratban történt megjelenés voltak.

Szita István a Kádár korszak egyházpolitikája által ellehetetlenített, művészi pályára is készülő evangélikus lelkész – gyári dolgozóként – festészeti tevékenységet folytatott. Egyházában figurális kompozíciói ismertek – számos egyházi épületben vannak seccói, illetve táblaképei. A halála után előkerült, mintegy kétezernyi nonfigurális műve azonban gyakorlatilag ismeretlen volt idáig. Az a fantasztikusan egyéni festői forma- és színvilág, amely ezekről a képekről visszaköszön, a hiányon, a lemondáson és a negatív formákon keresztül érthető meg leginkább. A művész egyházi pályafutását derékba törő igazságtalan eljárás után nemcsak az élete, hanem a festészete is válságba került, hiszen nem csupán a művészi pályáról, de az egyházi szolgálatról is le kellett mondania.

Ebből a mélyrepülésből csak 1977 körül, erdei meditációi során találta meg a kiutat, a korhad

farönkökön felfedezett szúrágások segítségével, amelyeket frottázstechnikával lemásolva és összegyűjtve beemelt a művészetébe. Ez a motívum teljesen új irányba indította el festői látásmódját. A szúrágás az anyag hiányának alakja, amely nem puszta formai lelemény, és idővel Szita festészetének fontos metaforájává nemesedett. Ahogy írta: „Mindig a semmiből, a nem létezőből egy belső hang és erő kényszerít a valóság felé.”

A látható természet ábrázolása helyett az érzelmekre, indulatokra alapozott festői világ nagyon fontos elemei a színek – mint érzelmek, gondolatok, kapcsolatok kifejezésének eszköze. Elvont természeti formák, alakzatok – mint a szúrágás, a gyűrődés, mikroszkopikus formák – jelennek meg festészetének inspirációiként. Az élénk, kontrasztos, tiszta színek, a gyakran vad látvány, a mozgalmas és elgondolkodtató

kompozíció évtizedek múltán is élő, eleven festői világot mutat be a nézők számára.

Szita István munkássága mind a közelmúlt történeteinek értékelése, mind művészeti értéke miatt fontos az EOM számára. A többféle megközelítési lehetőség többféle kiállítási és publikációs lehetőséget is teremt.

A négy műtárgy megvásárlásával egy időben Szita István életművéből nagyszabású tárlat látható az Evangélikus Országos Múzeumban. A négy mű ünnepélyes, nyilvános átadása és gyűjteménybe vétele a kiállítás finisszázsához kapcsolódik, így megfelelő sajtónyilvánosságot is kap.

Budapest, 2018. április 4.

Zászkaliczky Zsuzsanna | művészettörténész, az EOGY közművelődési igazgatóhelyettese

A művek leltári száma, a szöveg sorrendjében: EOM K 2018.007.1; EOM K 2018.008.1; EOM K 2018.009.1; EOM K 2018.010.1

Leltárkönyvi bejegyzés

2018.006.1.	1000s kelvén								
EOM. K. 2018.007.1.	áru névelői (monodpia)	Szida István		áru névelői (37/81)	Szűcs István monodpia		1981	Bp.	papír
EOM. K. 2018.008.1.	áru névelői (monodpia)	Szida István		áru névelői (48.80)	Szűcs István monodpia		1980	Bp.	papír
EOM. K. 2018.009.1.	áru névelői (monodpia)	Szida István		áru névelői (2.80)	Szűcs István monodpia		1980	Bp.	papír
EOM. K. 2018.010.1.	áru névelői Árú névelői	Szida István		áru névelői (48.1991)	Árú névelői faonca		1991	Bp.	árú névelői

10 átvétel (db.)

Képzőművészeti gyűjtemény leltárkönyve

Szűcs István monodpia	25,5 x 20,5 cm	jó	várakozás	2018	Schüller János		Hr. 50'800.-	GY027/2018	HB
Szűcs István monodpia	29,5 x 20,5 cm	jó	várakozás	2018	Schüller János		Hr. 50'800.-	GY028/2018	HB
Szűcs István monodpia	29,5 x 20,5 cm	jó	várakozás	2018	Schüller János		Hr. 50'800.-	GY029/2018	HB
árú névelői	40 x 50 cm	jó	várakozás	2018	Schüller János		Hr. 50'800.-	GY030/2018	HB